

Wat je niet verteld is

Over kinderen in de baarmoeder,
in het gezin
en in de maatschappij
(2e, herziene druk)

Sarah Morton

Wat je niet verteld is geeft kinderen hun stem terug en toont aan wat er moet veranderen om hen onbelemmerd, gelukkig en natuurlijk te laten opgroeien. Het gaat over wat kinderen ervaren in de baarmoeder, in het gezin en in de maatschappij. Over de invloed van de kindertijd op iemands leven en de gevolgen daarvan voor de samenleving. Hoe kinderen hun persoonlijkheid ontwikkelen. Over opvoedkundige dogma's, over stress, haast en kramp. Wat alledaagse momenten, zoals in de buggy, voor invloed hebben op een kind. Over de rol van deskundigen en zinniger manieren om mensen te helpen

"Soms denk ik wel eens dat de kosmos het zo bedoeld heeft dat er twee mensen nodig zijn om een kind te maken, om hen te leren harmonisch en zinnig met elkaar om te gaan. Maar ook met het kind. Een drie-eenheid. Waarbij de behoeftes van alle betrokkenen vervuld worden. Onze huidige sociale en economische modellen staan daar denk ik haaks op. En pas als we onze kinderen een zinnige habitat kunnen bieden, hebben we de sleutel voor een mooiere wereld in handen. Maar dat lukt pas als we totaal eerlijk naar ons zelf durven te kijken. Alle gevoelens, gedachten, wensen onderzoeken. En inzien dat 'schuld' en 'taboe' onzinbegrippen zijn. En dat er een veel mooiere wereld haalbaar is. Sarab's boek neemt je mee op die tocht..." Iwanjka Geerdink.

"Je gaat vanzelf na hoe dat nou in jouw eigen jeugd toeging. Dat kan behulpzaam zijn voor je groeiproces en je aanzetten tot daden in de maatschappij." Hein van Elteren (Kinder-Avonturenland)

"Veel goede raadgevingen en richtlijnen worden er gegeven. Het blijkt wel uit het boek dat de schrijfster erg begaan is met het lot van kinderen. Zij kan zich heel goed inleven in datgene wat een kind meemaakt vanaf de verwekking tot de volwassen leeftijd." Pentahof

"Dit boek is een verrijking voor je innerlijke dialoog, het reikt handvatten om je gevoelens en gedachten over je eigen jeugd en dat wat je jouw kinderen meegeeft eens te overdenken." Gezinspiratie.

ISBN 978-90-815775-0-2

Onderstroomboven **Collectief**

NUR 850 (Zwangerschap en opvoeding)

Uitgeverij Deniesa, imprint van

Boekencoöperatie Nederland U.A.

www.boekcoop.nl

www.boekenroute.nl

Sarah Morton

Wat je niet verteld is

Over kinderen in de baarmoeder,
in het gezin
en in de maatschappij

Uitgeverij Deniesa,
imprint van Boekencoöperatie Nederland. U.A.

Sarah Morton, *Wat je niet verteld is*
Over kinderen in de baarmoeder, in het gezin en in de maatschappij

Eerste druk 2012

Tweede, geheel herziene druk 2015 ©Sarah Morton & Boekencoöperatie Nederland U.A.

Een uitgave onder de handelsnaam Onderstroomboven *Collectief*

Uitgeverij Deniesa, imprint van Boekencoöperatie Nederland U.A.

Redacteur: Gerbrand Muller

Illustratie omslag: Diewer Verhagen en Ben Tijsma

Foto auteur: Ben Tijsma

Opmaak en correcties: studio Boekcoop

Niets uit deze uitgave mag worden veelelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

NUR: 850 (Zwangerschap en opvoeding)

ISBN: 978-90-815775-0-2 (papieren uitgave)

ISBN: 978-90-815775-9-5 (eboek)

Inhoud

Voorwoord	9
Inleiding	11
Deel 1 Wat ze je niet vertellen	14
Het bestaan	15
Onze maatschappij	22
Kinderwens	25
Zwangerschap	28
Voeding tijdens de zwangerschap	32
Contact met het ongeboren kind	34
Geboorte en daarna	35
Persoonlijk verhaal Door Esmarel Gasman	41
De rol van deskundigen tijdens de geboorte	45
Papa	55
Laat de navelstreng niet te snel doorknippen!	59
Geboorteplan	60
Hoe baby's communiceren	62
Huilbaby's	66
Ervaring van een moeder	69
Dragen	73
Kunstvoeding	77
Borstvoeding	79
Vaste voeding	86
Slapen	89
Nachtrust	92
Deel 2 Begeleiden of programmeren?	94
Wat is liefde?	95
Belonen en aanmoedigen	98
Duidelijke taal	102
Broertjes en zusjes	106
Ruzie	108
Puberteit	111
Straffen en corrigeren	114
De Holocaust	119
Vandaag de dag	125
Pedagogische stromingen	127
Buitenspel	129
Ongewenst	139
Kinderwens na het verlies van een kind	145

Verwennen	147
Het nut van een teddybeer	151
Speelgoed	152
De massamedia, televisie en computerspellen	155
Hoe kinderen zich spiegelen	162
Levensklem	166
Het geminachte kind	169
Kinderopvang	171
Ervaring van een vriendin (anoniem)	176
Invloed van kinderopvang op de ontwikkeling van kinderen	180
Kindonvriendelijke situaties	183
Overbelast	185
Bemoei je met je eigen zaken!	188
De 'goede' ouder	196
Ouderschap, een verbond	198
Scheidingen	202
Parasiteren	205
Weerbaarheid	215
Razernij	216
Onderkoeling, oververhitting, gevoelens en liefde	219
Huilen en tekeergaan geneest?	222
Hoeveel kun je een kind van je eigen toestand laten zien?	117

Deel 3 Laat het maar over aan de professionals 229

School, de maatschappijtraining	230
Pesten	237
Busje komt zo	242
De industrie die 'zorg' heet	245
Autisme	250
ADHD	251
Antidepressiva	253
Psychose en antipsychotica	255
DSM en de farmaceutische industrie	259
Vrijgevestigde psychiaters	260
Positieve Nood	260
Dieet	261
EMDR en andere therapieën	263
De kinderhandel van jeugdzorg en 'kinderbescherming'	263
(Onze zorg?)	
Hoe komt Jeugdzorg aan cliënten?	266
In aanraking gekomen met Jeugdzorg:	266
hoe te handelen en wat moet u weten?	
Onder Toezicht Stelling	269

Verdere omstandigheden	272
Jeugdzorg- en psychiatrische inrichtingen	277
William Schrikker Groep	279
De vader of de moeder?	280
Nog enkele tips voor wie met de Jeugdzorg	281
in aanraking is gekomen	
Naar een andere kinderbescherming	283
De nieuwe Jeugdwet	286
Bureaucratie	287
Anders dan anderen	288
Hulpverleners en hulpverleners	290
De huisarts	291
Eigen netwerken	291

Deel 4 Ziekte en gezondheid 293

De medische wereld en de economie	296
Intensieve zorg	299
Detentie	303
De ziekte-industrie	304
Medische behandelingen	305
Vaccinaties	309
De maaltijden	316
Wat zit er in ons voedsel?	319
Orthomoleculair basisprogramma	327
Water	331
Lichaamsbeweging	333
De natuur in	336
Slaap	339
Verslavingen	342
Plezier	345

Deel 5 Een andere koers 349

Leraar en leerling	350
Een kindvriendelijke samenleving	357
Nawoord	361
Dankbetuiging	362
Literatuur	363
Bronnen	364

Voorwoord

Wie kan oprecht zeggen: 'Ik heb een goede jeugd gehad?'

'Mijn kinderen moeten het beter krijgen dan ik', is een bekende wens.

Aanstaande ouders nemen zich voor om het anders te doen dan hun eigen opvoeders. Toch behandelen ze hun kinderen vaak op dezelfde manier en zeggen ze tegen hen dikwijls dezelfde dingen als waar ze als kind zo'n hekel aan hadden.

Volgens de media behoren Nederlandse kinderen blijkens onderzoek tot de gelukkigste van Europa. Als dit klopt, dan is het droevig met de jeugd in Europa gesteld, want het leed van kinderen in Nederland is niet gering. Het is vaak onzichtbaar, maar daarom niet minder schrijnend.

Nog altijd leven veel mensen in een keurslijf. Ze gehoorzamen aan normen die hen van jongs af aan zijn bijgebracht, normen die hen vaak niet toestaan om zichzelf te doorzoeken. We leven in een vrij land, maar dat voorkomt niet dat mensen zich soms in meer dan één opzicht geweld moeten aandoen om zich in de samenleving te handhaven. Van jongs af aan gewend om zich aan te passen, ook als dat tegen hun natuur ingaat, zijn ze zich niet of nauwelijks meer bewust van de dwang die ze zichzelf hebben opgelegd. Juist deze mensen zullen de spontaniteit van jonge kinderen moeilijk begrijpen en nog moeilijker kunnen verdragen. Adviezen van deskundigen bieden hun uitkomst.

Dat zou geen bezwaar zijn als die adviezen hout sneden en de ouders de goede weg wezen. Het tegendeel is helaas nog vaak het geval. Zo wordt de roemruchte 'opvoedingsbijbel' van dokter Spock (daterend van 1946!), nog altijd in sommige kringen geraadpleegd en vormen de daarin neergelegde opvattingen bij veel consultatiebureaus nog steeds de norm.

Uit dokter Spocks' invloedrijke *Baby- en Kinderverzorging*:

'...maak een schema voor jezelf, eventueel op papier, dat van je verlangt dat je de meeste tijd dat de baby wakker is druk bezig bent met het huishouden of wat dan ook. Wees druk in de weer – om indruk te maken op je baby en op jezelf. Als hij protesteert en zijn armen naar je uitsteekt, leg hem dan vriendelijk maar vastberaden uit dat die en die klus deze middag moeten worden uitgevoerd. Ook al verstaat hij de woorden niet, hij verstaat de klank van je stem. Blijf bij je drukke bezigheden..'

Ouderwets en uit de tijd? Vergelijkbare adviezen worden nog steeds door "professionals" gegeven. Adviezen die vooral lijken bedoeld om de volwassenen te ontzien. Voor opvoeders die niet met hun kind overweg kunnen, komt dat goed uit. Sommige richtlijnen en "inzichten" verlenen opvoeders een alibi om hun eigen oude pijn af te reageren en om hun onvermogen te verhullen. En wat de professionals betreft, ook die hebben vermoedelijk al heel vroeg hun eigen pijn, gevoelens en noden moeten ontkennen en weigeren die dan nu ook bij andere kinderen te zien.

Al vanaf mijn eigen kinderjaren hield het thema opvoeding en kinderverzorging mij bezig. Ik werd er mee geconfronteerd op school, bij mensen thuis en op straat. Nadat ik op mezelf was gaan wonen, begon veel mij nog duidelijker te worden.

Bijvoorbeeld in de supermarkt: ouders met een baby of een peuter. Sommige ouders hebben contact met hun kind. Ze praten ermee, ouder en kind kijken elkaar aan. Maar andere ouders lijken wel een hekel te hebben aan hun kinderen en geven van weinig liefde blijk. Die kinderen hangen er passief bij, alsof ze denken: laat maar zitten. Baby's en peuters waar het licht uit de ogen is verdwenen. Niet levendig en wakker, zoals kinderen van nature zijn.

Of het kind is gespannen en je ziet de frustratie in hun lijfe en in hun bewegingen.

Een plantje verdort als het geen water en voedingsstoffen krijgt. Het gaat slap hangen. Mensen, zeker opgroeiende kinderen, hebben voeding voor de ziel nodig. Liefde. Waardering om wie ze zijn, bewegingsvrijheid. Ze moeten de omgeving kunnen onderzoeken.

Een begeleidster (die mij ook stimuleerde iets te gaan studeren waardoor ik met kinderen bezig kon zijn) vertelde mij: als een baby het eerste levensjaar geen aandacht krijgt, alleen maar wordt gevoed en verschoond, heeft het geen fundament en is het voor zijn leven geestelijk invalide. Omdat zo iemand geen basis heeft, zal hij steeds weer vallen.

In het boek *De magische wereld van het kind* van Selma Fraiberg vond ik dit terug. Daar komt een kind in voor dat zo leeg van binnen is dat het tot moord in staat is. Medeleven en een band met anderen heeft het nooit ontwikkeld. Een kind leert uit zichzelf lopen, maar sociaal en emotioneel ontwikkelt het zich uitsluitend in contact met anderen.

Ik wilde de wereld de ogen openen voor de toestanden die er nog steeds bestaan bij de behandeling en de opvoeding van kinderen en me daar zelf nader in verdiepen. Ik stuitte bij veel mensen al gauw op weerstand en soms ronduit op vijandigheid: 'Je was zelf zeker ook zo'n ongehoorzaam kind dat altijd haar zin wilde krijgen, maar je ouders hebben je wel anders geleerd.' Toch waren er ook mensen die me serieus namen, ook als ze een andere mening hadden dan ik.

Wat je niet verteld is... is bedoeld om maatschappelijke toestanden, conflicten en structuren bespreekbaar te maken, niet om de betrokkenen aan te vallen. Het eerste gedeelte kan confronterend zijn. Pas later wordt de weg gewezen uit de gevangenis van de oude overtuigingen en leefregels. Hopelijk opent dit boek waar nodig de ogen van ouders en opvoeders en helpt het hen op een natuurlijke manier met hun kinderen om te gaan.

Inleiding.

Beschouwing van Dieuwer Verhagen, moeder van twee kinderen en illustrator van dit boek:

“Volgens mij is ieder kind uniek. Als je een kind mag begeleiden in zijn leven dan vind ik dat een eer. Ik denk dat het heel belangrijk is om een kind de ruimte te geven om te worden wie hij/zij in de kern eigenlijk al is. Opvoeden doe ik vanuit liefde (en niet vanuit angst, wat ik de tegenpool van liefde vind).

Vertrouwen hebben in zijn/haar leven vind ik heel belangrijk.

Dit is trouwens niet altijd even makkelijk. Zeker bij momenten van onrust, als mensen om me heen me bijvoorbeeld waarschuwen voor bepaalde eigenschappen waardoor mijn kinderen zich onderscheiden van andere (zoals hun gevoeligheid), dan kan het verleidelijk zijn om mij door hun bezorgdheid te laten meeslepen.

Maar diep van binnen weet ik dat vertrouwen echt een sleutelwoord is.

Als ik er vertrouwen in heb dat het wel goed komt, dan zullen ze dat voelen.

Bovendien heeft dat al tot heel positieve resultaten geleid.

Als ik bang ben dat het niet goed komt, dan voelen ze dat ook.

Wat dat betreft kunnen ze mijn gevoel ook echt spiegelen.

Als ik minder lekker in m'n vel zit, dan merk ik dat direct aan hen

Andersom geldt dat gelukkig ook (als ik me prettig voel). Dat is meestal het geval.

Ik vind het leven fijn. Er zijn veel gezellige en mooie dingen te doen en dat wil ik hen graag meegeven.

Lekker fietsen, wandelen, de stad in, taartjes bakken, het kan van alles zijn, relaxed, zonder haast.

Toen Dinja net kon lopen, merkte ik alles om me heen ineens een stuk beter op; ik liep in haar tempo mee. Daardoor werd ik veel minder jachtig.

Wat mij ook te binnen schiet, is een oud gedicht van een man die mensen op verhalende wijze antwoord gaf op hun vragen:

Een beroemd gedicht:

“Je kinderen zijn je kinderen niet.

Zij zijn de zonen en dochters van 's levens hunkering naar zichzelf.

Zij komen door je, maar zijn niet van je,

En hoewel ze bij je zijn, behoren ze je niet toe.

Je mag hun je liefde geven, maar niet je gedachten,

Want zij hebben hun eigen gedachten.

Je mag hun lichaam huisvesten, maar niet hun ziel,

Want hun ziel toeft in het huis van morgen,

dat je niet bezoeken kunt, zelfs niet in je dromen.

Je mag proberen hun gelijke te worden,
maar tracht niet hen aan je gelijk te maken.
Want het leven gaat niet terug, noch blijft het dralen bij gisteren
Jullie zijn de bogen,
waarmee je kinderen als levende pijlen worden weggeschoten.
De boogschutter ziet het doel op de weg van het oneindige
en hij buigt je met zijn kracht, opdat zijn pijlen snel en ver zullen vliegen.
Laat het gebogen worden
door de hand van de boogschutter een vreugde voor je zijn:
Want zoals hij de vliegende pijl lief heeft,
zo mint hij ook de boog die standvastig is.

Kahlil Gibran

Regelmatig zitten mensen met hun handen in het haar en weten ze niet hoe ze met hun kinderen om moeten gaan. Hun kinderen kunnen tegendraads zijn, ruzie maken, gillen, slaan, bijten, schelden, niet luisteren, de hele tijd aandacht opeisen. Kinderen weten geen andere manier om zich te uiten. Het gedrag lijkt uit het niets te komen, het hoort kennelijk bij het opgroeien.

‘Het is een fase, het komt wel goed.’

Hoe de kinderen zelf het leven ervaren, onder druk staan, elke dag tegen de realiteit moeten vechten, blijft buiten beeld. Het gaat steeds over hun gedrag.

Een kind kan nog zo z’n best doen zich aan te passen aan de wensen en verwachtingen, ouders zullen hun zoon of dochter er niet beter door leren kennen of hun behoeften en gevoelens begrijpen. De opvoeding weerspiegelt vooral de geschiedenis van de ouders en zegt weinig over het kind.

De autoritaire opvoeding heeft ogenschijnlijk gewerkt. Kinderen leerden gehoorzaamheid, kenden hun plaats en wisten wat er van hen werd verwacht. De negatieve gevolgen bleven onder de oppervlakte. Negatieve gevolgen niet alleen binnenshuis en op school, maar voor de hele samenleving. Kinderen die geslagen en gecommandeerd worden ‘voor hun bestwil’, behandelen later in veel gevallen later hun eigen kinderen op dezelfde manier. En daar zal het dikwijls niet bij blijven. Oorlogen, slavernij, onderdrukking en uitbuiting zijn niet te voorkomen, zeggen sommigen, want ‘het kwaad zit in de mens’: dat kwaad zal er, vrees ik, altijd zijn zolang zoveel kinderen hardvochtig en zonder liefde worden opgevoed. In een maatschappij waarin status, bezit en macht als drijfveren de boventoon voeren is de kans bovendien groter dat bepaalde interesses en talenten van kinderen niet worden ontdekt en dus niet tot ontwikkeling komen.

Ook de “vrije” opvoeding, een tegenbeweging, heeft niet de liefde en harmonie in gezinnen gebracht waar men zo naar verlangde. Het kind mocht volgens de ‘vrije’ opvoeding doen en laten wat het wilde. Hoe mooi en lieflijk dat ook klonk – ge-

lijkwaardigheid, aandacht voor gevoelens en wensen van het kind en hem zelf laten ontdekken wat bij hem past en wat niet – het 'vrije' nam soms de vorm van verwaarlozing aan. Verwaarlozing die leidde tot asociaal gedrag. Kinderen die in alles gelijk kregen werden de baas in het gezin, commandeerden hun ouders en lieten zich weinig of niets meer aan anderen gelegen liggen. Niet zelden werd er ook te weinig naar de kinderen omgekeken met alle gevolgen van dien. Kinderen aan wie geen houvast wordt geboden en aan wie geen voorbeelden worden gesteld leren niet om zich in anderen te verplaatsen en met hen rekening te houden en zullen, eenmaal volwassen geworden, moeilijk met anderen kunnen samenleven.

Er vonden in de afgelopen decennia zeker positieve veranderingen plaats: grotere aandacht voor de ontwikkeling en gevoelens van een kind en voor de thuissituatie, meer inspraak voor kinderen, gelijkwaardigheid en spontaniteit binnen gezinnen, minder hiërarchie, meer aandacht voor mishandeling en verwaarlozing en voor psychische problemen. Daar tegenover staan helaas even zoveel negatieve ontwikkelingen: kinderen worden steeds jonger en steeds meer uren van de ouders gescheiden en in een opvangcentrale geparkeerd. Er is minder ruimte om buiten te spelen, kinderen worden intensief gescreend op 'stoornissen', en er is soms sprake van een absurde prestatiedruk. Veel commerciële bedrijven zien gezinnen, kinderdagverblijven en scholen als afzetgebied voor hun producten. Steeds minder kinderen worden bovendien op een natuurlijke manier geboren, wat tegen hun instinctieve verwachtingen en behoeften ingaat. De geboorte is steeds meer een technisch en medisch gebeuren. Het onderwijs lijkt meer bedoeld om ons economische stelsel en arbeidsmoraal in stand te houden, dan om kinderen iets te leren over het leven, zichzelf te leren kennen en voor elkaar te zorgen. Kinderen leren niet voor zichzelf te denken, maar worden napraters.

Sommige kinderen raken overspannen of komen in opstand.

Op de signalen van kinderen heeft de hulpverlening vaak maar één antwoord: een psychiatrische 'diagnose'. Kinderen bij wie een 'stoornis' wordt vastgesteld krijgen medicatie om hen rustig te houden. Sommige kinderen reageren er positief op. Ze ervaren meer rust in hun hoofd, maar zijn nog steeds levendig. Sommige andere kinderen worden apathisch. Ze lijken nergens meer zin in te hebben, maar zolang ze rustig op hun stoel blijven zitten in de klas, is de kans groot dat de volwassenen tevreden zijn.

De jeugdzorg neemt de ouders verantwoordelijkheid dikwijls te snel uit handen en legt die dan neer bij voor de kinderen wildvreemde mensen. In plaats van dat de jeugdzorg ertoe bijdraagt dat de tekortschietende ouders leren wat een kind nodig heeft, stelt ze niet zelden zinloze eisen. Eisen waaraan de ouders moeten voldoen als ze hun kinderen bij zich willen houden.

Wat zou er dan wel moeten gebeuren?

Deel 1

Wat ze je niet vertellen

Hoewel opvoeding en kinderverzorging nog nooit zoveel aandacht hebben gekregen, lijken we ziende blind en in de ban van onze cultuur en eigen opvoeding. Het geheel onttrekt zich aan onze waarneming en daarmee blijven we blind voor de essentie.

In dit deel gaan we een reis maken door de wereld van het embryo, de foetus, de baby en het jonge kind. Hun ontwikkeling, noden en ervaringen zullen gaan leven en ophouden iets abstracts en vaags te zijn. U beleeft bovendien mee wat ingrijpen door mensenhanden voor een kwetsbaar, pril wezentje kan betekenen.

Het bestaan

De eerste negen maanden van zijn bestaan verkeert een mens als embryo en foetus binnenin de moeder. Hij zweeft rond in levenswater, omhuld door een stevige, levende wand. Alles om hem heen is organisch. In de loop van de tijd gaat hij de hartslag horen, het suizen van bloed, het rommelen van de darmen en de stem van zijn moeder. Hij gaat licht van donker onderscheiden.

Een kind is vol leven en dus onvoorspelbaar. Het is een puur, speels wezen dat nieuwsgierig is naar het leven en in staat is om lief te hebben. Ieder mens is uniek, niemand is hetzelfde. Hoe een kind in elkaar zit, weet niemand van te voren. Wat het komt doen, waar het van houdt en welke talenten zich openbaren.

Liefde hoeft niet door kinderen te worden aangeleerd. Ze hebben het al in zich. Het is een levensenergie.

Bij kinderen met een gezond bewustzijn, kunnen indrukken onbelemmerd binnenkomen. Zij kunnen vertrouwen. De natuur en het gevoel blijven intact. Voor hen zijn gevoelens niet bedreigend. Het zijn raadgevers wanneer ze honger, pijn of verdriet ervaren of zich ziek voelen. Zij slapen, eten, drinken, huilen en bewegen uit zichzelf. Zij vragen wat ze nodig hebben. Aandacht, hulp. Ze eisen de ouders niet de hele dag op, klampen zich niet angstvallig aan hen vast. Dat is niet nodig. Evenmin zitten ze uren in een hoekje te spelen zonder contact te zoeken.

Als het gevoelsleven van de ouders op een natuurlijke manier is ontwikkeld, herkennen ze de signalen van hun kind. Ouders en kinderen zijn zich van elkaar bewust en leven niet langs elkaar heen. De kinderen leren dat het zin heeft om te communiceren en kunnen goed aangeven wat ze nodig hebben en hoe ze zich voelen. Ouders ontkennen de gevoelens niet ('Er is niets aan de hand'), maar luisteren naar de boodschap.

Een klein kind huilt bijvoorbeeld hartverscheurend omdat het zijn moeder niet kan vinden, midden in de stad. Wanneer ze weer herenigd zijn, reageert moeder haar ongerustheid niet af, maar heeft ze aandacht voor wat haar kind heeft ervaren: 'Je was zeker erg bang, toen je me niet zag?'

Het kind snikt het uit in moeders armen, maar na een paar minuten babbelt het weer vrolijk. Het heeft de ontredde energie mogen beleven en delen, de daarmee samenhangende energie heeft zich ontladen en er is weer plaats voor andere ervaringen.

Het kind geeft in lichaamstaal aan of het opgetild wil worden of misschien gewoon snel door wil lopen. Kinderen van wie de gevoelens worden geaccepteerd en benoemd, weten waar die vandaan komen. Ze hoeven niet met smoesjes aan te komen als ze iets niet durven of kunnen. Ze kunnen het eerlijk toegeven.

Als een klein kind valt zal het misschien huilen. De ouder slaat de armen om het kind heen en erkent dat het pijn heeft. Hij of zij staat het kind bij, zonder het huilen te willen stoppen of juist het leed te benadrukken. Eventueel wordt de gekwetste

plek ontsmet of krijgt het kind een pleister. Al snel gaat het kind weer spelen of iets anders doen.

Emotioneel verwaarloosde kinderen kunnen kleinzerig zijn. Ze buiten ongemak uit om toch een beetje liefde en aandacht te krijgen en zijn snel overstuur. Het omgekeerde bij dergelijke kinderen komt ook voor: dan geeft het kind geen kik als het bijvoorbeeld hard valt omdat het 'weet' dat het geen zin heeft om gevoelens te laten zien of om hulp te roepen.

Onbeschadigde kinderen zijn authentiek, open en eerlijk, spontaan, mooi en kwetsbaar en kunnen hun grenzen aangeven en die van anderen aanvoelen. Zij kunnen zich goed uitdrukken; als baby in lichaamstaal en geluiden en later ook steeds meer in woorden. Ze zijn nieuwsgierig naar het leven, ze zijn op ontdekking en ontwikkelen zich onbelemmerd.

Wanneer een baby wordt geboren, rekent zijn hele natuur erop in de armen van de moeder terecht te komen.

Wetenschappelijk onderzoek heeft laten zien dat de baby en de peuter het gezicht van de moeder uit duizenden herkent en dat een baby nog geen besef heeft van een eigen, zelfstandig lichaam. Het lichaam van de moeder en van zichzelf worden als één ervaren! Haal je de moeder weg, dan voelt dat wérkelijk als verscheurd, uiteen gereten worden! Al heeft een baby de nabijheid van ieder empathisch persoon liever dan zo maar te worden weggelegd.

Een baby, jonger dan zes maanden, is gewoonlijk niet eenkennig. Het laat zich door iedereen troosten en lacht naar ieder vriendelijk gezicht. Een volwassene is voor hem een bron van veiligheid, liefde en voedsel.

Het heeft duidelijk een voorkeur voor de eigen moeder/ouders en andere vertrouwde familieleden, maar een vreemd gezicht wekt nog geen angst of afkeer op. Toch gaat het wezentje al vanaf de conceptie een innige relatie met de moeder aan. De eenkennigheidsfase is een openbaring van hoe het kind gehecht is, zou je kunnen zeggen.

Naarmate kinderen steeds meer zelf kunnen, maken ze zich stapje voor stapje (soms letterlijk) los van de ouders. Het vertrouwen neemt snel toe bij gezond gehechte baby's. Ze gaan op ontdekking, oefenen nog meer dan eerst vaardigheden. Ze gaan zich meer en meer eigen maken en nemen letterlijk afstand. Als ze hulp nodig hebben of ergens van schrikken, zullen ze de nabijheid van de ouders opzoeken. Een veilige basis, waar ze altijd terecht kunnen.

De vader komt nu steeds meer in beeld. De eerste maanden is de moeder van nature het belangrijkste gezicht in het leven van het kind. Zij zijn letterlijk een eenheid geweest. Vanaf de fysieke geboorte leert de vader het kind echt kennen, raken ze vertrouwd met elkaar, ontstaat er een band. Daarvoor is hij vast wel mee geweest om naar de hartslag van het kind te luisteren en heeft hij weleens zijn hand of wang op de buik gelegd en heeft hij tegen het kind gepraat. Bekend is hij al, maar het valt in

het niet bij de intensiteit van wat moeder en kind hebben gedeeld.

Wanneer de baby ontspannen en tevreden is, kan de vader voor hem zorgen. Het enige wat hij niet kan is het kind zogen. Hij kan het kind baden, aankleden, hij kan een schone luier omdoen. Hij kan het kind dragen, omarmen en ermee 'praten'. Waarom zou de vader pas interesse in het kind kunnen krijgen als het een balletje kan trappen?

Hoe meer betrokken hij is, hoe vertrouwd hij zal worden voor het kind. Als de moeder in de buurt en 'op afroep' beschikbaar is, kan het kind zich compleet voelen.

Tot aan de psychologische geboorte – de dreumes gaat uit zichzelf op onderzoek uit – blijft de moeder het meest vertrouwd. Daarna kan het kind een net zo innige band met de vader smeden. Deze kan ook een rol spelen in de groeiende zelfstandigheid en autonomie van het kind. Hij kan laten weten dat het goed is om stappen te zetten, het kind vertrouwen geven in z'n kunnen en het aanmoedigen een eigen plek in het gezin en de wereld in te nemen. 'Wilde' spelletjes, als stoeien, of het kind in de lucht gooien doen vaders over het algemeen meer dan moeders. De kleine vindt het vaak prachtig.

Het kind heeft niet meer altijd de moeder nodig om zich veilig en in orde te voelen, iemand anders kan die functie op sommige tijden overnemen. Iemand die het kind goed kent, aanvoelt en daarop ingaat. Iemand op wie het kind kan vertrouwen. De vader, die het kind vanaf het begin heeft meegemaakt, komt hier in de regel meer voor in aanmerking dan bijvoorbeeld de leidsters op een kinderdagverblijf. Hoewel er op kinderdagverblijven leuke, lieve en betrokken mensen werken, doet een deel van hen het toch vooral voor de broodwinning; zij zijn dan meestal niet werkelijk geïnteresseerd in het kind.

Al vanaf de conceptie wordt het kind voorbereid op de wereld. Het 'leert' over zichzelf en over het leven. De wetenschap heeft aangetoond hoe iedere levende cel, ook de bevruchte eicel informatie uitwisselt met de omgeving, nog voordat de hersens er zijn. Het is de voorloper van het lichaamsgeheugen. Dat verklaart misschien ook hoe sommige mensen hun geboorte, leven in de baarmoeder of zelfs de conceptie kunnen herbeleven, bijvoorbeeld binnen de psychotherapie die vroegkinderlijke ervaringen onderkent.

Als het kind gewenst is (ook op onbewust niveau), de moeder zich verbonden voelt met het wezentje en ze de meeste tijd samen in geluk en ontspanning doorbrengen, kan de baarmoeder een paradijs zijn. Gaby Stroecken en Rien Verdult spreken in hun *De mythe van een gelukkige kindertijd* van een gevoel van verbondenheid met het Al. Het universum. Een eenheidsbeleving. Wanneer de zwangerschap harmonieus verloopt, zou de beleving van de foetus lijken op een trancereis, een droomwereld. Zweven in de open lucht of in water. Een oceanisch gevoel. Een mystieke ervaring zonder grenzen.

In de baarmoeder krijgt het kind slechts af en toe actief aandacht, als bijvoorbeeld

moeder haar hand op de buik legt of tegen het kind praat. Of als de vader zijn hoofd op de buik van de moeder legt. Toch is het kind rustig en tevreden. Het voelt zich niet alleen, omdat het alles met de moeder deelt.

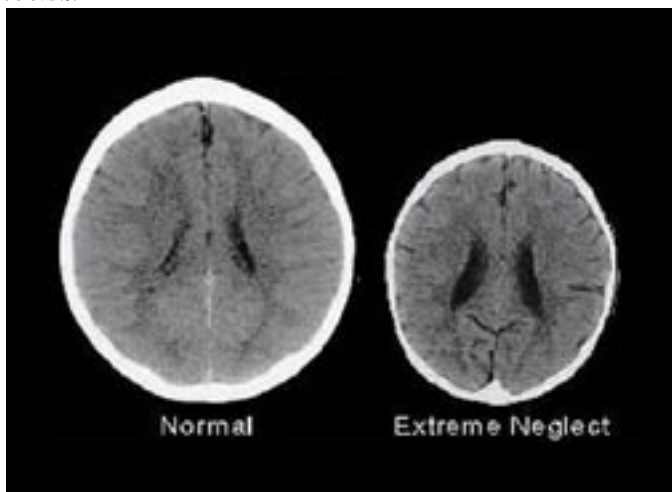
De gelukzalige toestand van het kind is allesomvattend maar ook kwetsbaar. Het kan makkelijk verstoord worden. Zijn beleving kan opgesplitst worden in een bewust en onbewust bestaan. Het kind raakt dan vervreemd van zijn gevoel.

Als de moeder gestrest, bang, boos of verdrietig is, zal dit overslaan op het kind. Een baby zal de gevoelens van de moeder ervaren als zijn eigen gevoelens.

Ook de (onbewuste) reactie van de moeder als ze ontdekt dat ze zwanger is, komt direct bij het kind terecht. Het wezentje kan zich welkom en verbonden voelen of verstoten en geïsoleerd. Daar het kind voor zijn overleving honderd procent afhankelijk is, kan hij het ongewenst zijn als levensbedreigend ervaren.

In de baarmoeder en in met name het eerste jaar na de geboorte, ontwikkelt het kind zich razendsnel. Vele nieuwe verbindingen ontstaan in de hersenen, meer dan op welke leeftijd ook. Het kind zuigt informatie op als een spons. De hersenen ontwikkelen zich door interactie met de omgeving; ze zijn gevoelig en ook flexibel. Dit is wetenschappelijk aangetoond.

Het verschil tussen een geliefd kind en een psychisch verwaarloosd kind is zelfs via een hersenscan aan te tonen. Kinderen die voldoende aandacht krijgen, hebben een groter en beter ontwikkeld brein. Verwaarloosde kinderen hebben kleinere hersenen, die zelfs leemten vertonen.

In de baarmoeder en in het eerste jaar na de geboorte wordt de basis gelegd voor de rest van het leven. Hoe het kind de wereld, relaties en gebeurtenissen zal ervaren en hoe het lichaam erop zal reageren.

Binnen een gezin kunnen kinderen verschillende karakters, talenten, voorkeuren, maar ook problemen ontwikkelen. Het ene kind is gevoeliger dan het andere. Het ene kind zal zich angstig terugtrekken als het in de verdrukking komt, het andere zal vechten en zich niets laten zeggen, en het volgende kind weet alles beter en redt zich met verworven kennis en levenservaring.

Het zijn de ervaringen en omgeving die bepalen hoe de aanleg zich zal ontwikkelen.

Het gedrag, de psyche, de gevoeligheid voor stress, de gezondheid. Hoe iemand de wereld ervaart. Mensen hebben een goed aanpassingsvermogen. Dat is handig, want dat vergroot hun overlevingskansen. De foetus bereidt zich al voor op de wereld waarin hij terecht zal komen.

De documentaire *Zeitgeist deel 3* vertelt dat mensen die tijdens de Hongerwinter als foetus in de baarmoeder verkeerden, meer kans hadden om op latere leeftijd last te krijgen van overgewicht, hoge bloeddruk en andere gezondheidsproblemen. Het lichaam had in het begin al geleerd heel zuinig te zijn met energie. Daarnaast blijkt er meer kans op verslavingen en psychische problemen. In de baarmoeder kreeg de hongerende foetus al een indruk wat voor plek de wereld was. (Streng lijnen tijdens de zwangerschap is dan ook een zeldzaam slecht idee.) Wat een foetus beleeft bepaalt zelfs de hersenstructuur en heeft invloed op het DNA.

Hetzelfde kind kan in de ene omgeving een heel andere persoonlijkheid ontwikkelen dan in de andere. Moet het vechten om zichzelf in de meest basale behoeften als voedsel en een beetje liefde te voorzien, dan zal het wantrouwend worden en anderen niet snel iets gunnen, uit angst om zelf tekort te komen. Het is eerder bereid tot geweld om iets voor elkaar te krijgen, ten koste van een ander.

Wie als klein kind alleen is gelaten, zal 'leren' dat de wereld onverschillig is. Het is ieder voor zich, ook als het kind daar nog helemaal niet aan toe is. Ook op volwassen leeftijd zal hij zich snel in de steek gelaten voelen of zal hij juist denken: 'Ik heb niemand nodig'.

Zo'n kind zal er dan tegenop zien om ergens om te vragen, zeker als hem eisen gesteld worden die boven zijn vermogens liggen. Gedachten als 'Dit kan ik niet', 'Dit is niet te doen', 'Ik sta overal alleen voor', 'Dit leven is te zwaar voor me' enz. kunnen dan ook zijn volwassen leven gaan beheersen.

Komt er wel iemand af op de kreten van een kind, maar neemt die het niet liefdevol in de armen – hij of zij pakt hem hardhandig beet, gaat tekeer: 'Heb je nog niet genoeg gehad! Je maakt me gek!', schudt het kind door elkaar en kwakt het weer neer – dan ervaart zo'n kind de wereld als levensgevaarlijk. Niemand is te vertrouwen, zeker niet degenen die voor hem 'zorgen'. Altijd moet hij op zijn hoede zijn, klaar om op de vlucht te slaan.

Voelt een kind zich welkom, veilig en geliefd, dan ervaart het de wereld op volwassen leeftijd heel anders, ook al zijn de actuele omstandigheden gelijk.

Iemand die opgroeit in affectie, harmonie en respect, zal op zijn beurt ook een liefhebbend, stabiel iemand worden, die de medemens in zijn waarde laat. Wie opgroeit met de natuur, zal er eerder met respect mee omgaan. Een baby die ontvangen wordt waar hij thuishoort: tegen de moeder aan, zal zich ook later meer verbonden kunnen voelen met zijn of haar kinderen en met de wereld en aanvoelen en zien wat ze nodig hebben. Een baby die gehoor krijgt op de signalen honger, kou, angst of pijn, kortom zich veilig en geliefd weet, kan ook in moeilijke of zelfs gevaarlijke tijden innerlijk sterk zijn en zich gedragen weten door de Aarde.

Er zijn kinderen die honger, kou, vluchten, natuurrampen en zelfs oorlogen hebben doorstaan, zonder psychisch ziek te worden. In het gezin voelden ze zich geliefd, gerespecteerd en gehoord. De ouders deden er alles aan om hun te geven wat ze nodig hadden. De kinderen konden bij hen terecht met vragen. Als de rust is teruggekeerd, zal zo'n kind zich beter herstellen omdat harmonie, liefde en geluk zijn levensstaandaard zijn, in plaats van geweld, angst en verlatenheid. Zo iemand is tegelijk gevoeliger voor het leed van anderen.

Niet alleen de aard van de gebeurtenis zelf bepaalt hoe traumatisch die is. Ook de wijze waarop de ouders en de omgeving erop reageren en de veerkracht van het kind zelf bepalen hoe het zo'n gebeurtenis ervaart.

Tijdens acuut gevaar kan stress in de vorm van een verhoogd adrenalinengehalte levensreddend zijn. We kunnen snel en instinctief reageren, zonder paniek. We doen precies wat juist is en zijn scherp en alert. Denk maar aan een moeder die in een reflex een kind weggrist voor een aanstormende auto. Een haas die wegrent voor een roofvogel.

Het hart pompt meer bloed rond, dat vooral de vitale lichaamsdelen bereikt. Alle organen die we op dat moment niet nodig hebben om ons leven te redden, worden uitgeschakeld. Het verteren van voedsel, het tegenhouden van bacteriën, virussen en schimmels en het zuiveren van bloed kan best een paar minuten wachten. Het immuunsysteem is tijdelijk buiten dienst, alle aandacht en energie richten zich op vluchten of vechten. We kunnen harder wegrennen en hebben meer kracht. Het lichaam lijkt tot alles in staat.

Als het gevaar is geweken, kunnen we ons weer ontspannen.

Het probleem is alleen dat velen constant op hun hoede zijn, zeker als ze iets traumatisch hebben meegemaakt. De stress houdt aan. Het lichaam reageert steeds alsof het in gevaar is en raakt uitgeput. Het alarm is te scherp afgesteld.

Ik haal een voorbeeld aan uit *De onschuldige gevangene* van Ingeborg Bosch, waarin een vader uiteindelijk in een burn-out raakte. Het huilen van zijn dochtertje ging hem door merg en been, hij raakte er volkomen door in paniek. Als baby bleek hij urenlang tevergeefs te hebben gehuild. Zijn moeder vertelde trots dat hij na een paar weken geen kik meer gaf. Volgens haar was hij een tevreden baby geworden.

Tevreden? Om hulp roepen had geen zin, want er kwam toch niemand. De paniek die hij als baby had ervaren en het gevoel dat er geen uitweg was, drongen zich nu, vele jaren later, weer aan hem op, opgewekt door het huilen van zijn eigen kind. De man herstelde van zijn burn-out, maar bleef geestelijk onzeker en raakte snel uitgeput.

Zulke angst is te overwinnen door te ontdekken waardoor ze wordt veroorzaakt; dan wordt het pas mogelijk om gezond te worden, een harmonieus leven te leiden en andere mensen met respect en liefde te bejegenen.

Niet alleen de gevoeligheid voor stress ontwikkelt zich in de vroege kinderjaren, maar ook het vermogen om empathie te ontwikkelen en om relaties en intimiteit aan te gaan. Baby's die het eerste jaar van hun leven verwaarloosd zijn, zoals kinderen die in Russische of Roemeense weeshuizen zijn opgegroeid, blijken emotioneel en sociaal achterlijk. De stofjes die vrijkomen door de wisselwerking tussen moeder en kind, zijn bij deze kinderen niet aangemaakt. De vrede en het geluk die mensen ervaren als ze deel uitmaken van een groep, hebben deze kinderen niet ondervonden. Zij hebben geen reden meer om contact te zoeken. Baby's die buiten de fysieke verzorging om geen aandacht krijgen, kunnen zelfs sterven.

'Om te overleven heeft een kind niet alleen fysieke (voedsel, kleren, onderdak) maar ook emotionele behoeften. Warmte, liefde, steun, respect, veiligheid, liefdevolle aanraking en zorg zijn onontbeerlijk voor een kind.

Helaas is in een deel van onze samenleving dit levensbelang nagenoeg onbekend. Baby's in kindertehuizen in bijvoorbeeld Rusland en Roemenië die door personeelstekort alleen fysiek kunnen worden verzorgd, sterven zonder uitzondering voor hun eerste jaar aan wat 'marasme' wordt genoemd, wegwijning.

In de Tweede Wereldoorlog zijn door de nazi's gruwelijke experimenten uitgevoerd, waarbij baby's alleen gevoed en verschoond werden en het verder zonder enige aanraking moesten stellen. De kindjes gingen zonder uitzondering na enkele maanden dood.

Levensbedreigende gebeurtenissen vinden meestal al vroeg in het leven van een kind plaats en dringen het bewustzijn binnen.'

Ingeborg Bosch, *De onschuldige gevangene* (2007).

Ongeveer twee derde van de kinderen in rijke landen is veilig gehecht, blijkt uit diverse onderzoeken. Een derde heeft zich dus niet werkelijk aan de vaste verzorger(s) of een omgeving gehecht. 'Onveilige hechting' wordt dit genoemd, wat een tegenstrijdigheid op zich is. Als een kind iemand niet kan vertrouwen, dan kan hij ook geen veilige band aangaan. Wel kan hij gebonden zijn aan deze persoon. Ook dan hebben die kinderen geen basis.

Als de natuur de bedoeling had gehad om baby's op zichzelf aangewezen te laten zijn dan waren ze zelfstandiger geboren. Hulpeloos zijn en alleen gelaten worden gaan niet samen.

Pas als een kind een ontwikkelingsfase goed heeft doorlopen, is hij toe aan de volgende stap. Baby's die zich in de steek gelaten voelen, blijven steken in hun ontwikkeling. Ze klampen zich vast aan hun ouders, proberen zich te beschermen tegen de wereld en durven niet op onderzoek uit. Ze raken in paniek en zijn ontredderd als de ouders even uit beeld zijn. Ze lijken rusteloos, zijn hyperactief en slapen moeilijk. Ze hebben een hoge bloeddruk en hartslag en halen snel adem.

Weer anderen lijken nergens door geraakt te worden. Waar ze ook zijn, ze blijven doorgaan met exploreren. Als ze bang zijn of in de problemen raken, lossen ze dat liever zelf op. Ze vragen geen hulp en tonen weinig gevoelens. Ze hebben 'geleerd'

dat ze van volwassenen niets hoeven te verwachten. Deze kinderen lijken makkelijk en tevreden, niet gestrest en kunnen zichzelf goed vermaken. De ouders kunnen hen 'gerust' even uit handen geven. Deze kinderen lijken allemansvriendjes, maar een werkelijke band gaan ze niet aan, ze houden afstand om zich te beschermen tegen teleurstellingen en nog meer pijn. Vaak is het moeilijk contact met zo'n kind te krijgen. Ze zijn in zichzelf gekeerd en kunnen passief zijn.

Als een baby rustig is en niet direct reageert op alles wat er om hem heen gebeurt, betekent dat natuurlijk niet altijd dat hij zich afsluit. Zo'n kind heeft misschien minder (althans zichtbaar) temperament, maar de manier waarop het lacht, toont dat het vertrouwen in het leven heeft, zich vrij voelt en open staat voor andere mensen. Het gaat in zijn eigen tempo, niet minder nieuwsgierig, op onderzoek uit.

Onze maatschappij

Soms kom ik iemand tegen, persoonlijk of in een boek, gedicht of song, waarvan ik meteen merk: die/dit zegt precies wat ik bedoel. Het geeft de essentie weer.

Zoals de muziekband: Tokio Hotel: *Vergessene Kinder* (Zanger: Bill Kaulitz)

(Vergeten kinderen - Nederlands vertaald)

*Een gewone normale dag.
Straten worden kerkhoven.
De sporen zijn gewist.
Om zoeken geeft men niet.
Koud is de nacht.
Wie kou lijdt is zwak.
Niemand zal ze tellen.
Niemand heeft ze gezien.*

*Eenzaam en verloren. Onzichtbaar geboren.
Bij de eerste schreeuw verkleumd.
Vergeten kinderen.
Namen onbekend. Eindeloos weggerend.
Uit de wereld verbannen.
Vergeten kinderen.*

*Ze zien. Ze voelen. Begrijpen. Net als wij.
Ze lachen. En huilen. Willen leven. Net als wij.*

*Ogen zonder geluk.
Alle dromen worden verstikt.
Paniek voor het licht.*

*En angst voor ieder gezicht.
Schuld die niemand raakt.
De tijd heelt niet.*

*Alles moet anders zijn. Alles moet anders zijn...
We zien. We voelen. Begrijpen. Net als jullie.
We lachen. En huilen. Willen leven. Net als jullie
We zien! We voelen! Begrijpen! Net als jullie!
We lachen! En huilen! Willen leven! Net als jullie!*

Een kind, zeker als het nog klein is, kan niet leven zonder affectie en zonder de nabijheid van een moederfiguur. Ja, misschien blijft het hart kloppen en blijft het lichaam zijn programma afdraaien. Maar als het alleen maar wordt gewassen, gevoed en gekleed, zodat het er goed uitziet, dan ontbreekt het belangrijkste. Veel volwassenen kunnen geen liefde voelen. Ze zeggen zielsveel van hun kinderen te houden, maar het zijn holle woorden. Ware liefde hebben ze nooit gekend. Zelfs als ze hun baby voeden, zijn ze met hun aandacht ergens anders. Zij voelen er niets bij als het kind huilt, of het werkt op de zenuwen. Ze verwisselen een luier, geven het kind de fles, kijken of het ziek is. Of het kind het te warm of te koud heeft. Zijn die praktische dingen in orde, dan is er 'niets aan de hand'. Dan moet het leren alleen in slaap te vallen, en is het moe, dan 'probeert het je gewoon uit', 'komen de tandjes door', enz. 'Laat dat kind huilen, je verwent het alleen maar!'

Ontelbaar ouders hebben dit advies aan moeten horen.

Als ouders om een of andere reden voor een paar weken hun baby van zo'n 12 maanden elders onderbrengen, dan zal die hen na afloop mogelijk niet meer herkennen. Het is door een rouwproces gegaan en heeft zich gehecht aan de nieuwe verzorgers. Het had geen andere keuze, want het wist niet dat de ouders terug zouden komen en dan nog is twee tot drie weken in de beleving van een baby een zee van tijd.

Een baby die met 10 weken al hele dagen naar de crèche gaat, kan moeilijk een band met zijn ouders in stand houden. De scheidingen zijn te lang en zijn leven speelt zich grotendeels in een vreemde omgeving af, met wisselende verzorgsters. Een baby begrijpt nu eenmaal nog niet waar hij is, al leert hij wel bepaalde zaken te herkennen. Zijn dag bestaat in een crèche uit voedingen, verschonen, slapen, misschien af en toe een beetje spelen, maar vooral afwachten.

Als de moeder na haar verlof weer moet werken, is er haar veel aan gelegen om de baby te leren doorslapen.

In de wilde natuur hangt het leven van een weerloos kind af van de nabijheid van een moeder (of een andere verzorger) en van de 'stam'. Onze huizen beschermen het kind tegen roofdieren en andere elementen. Wij kennen het verschil, een baby niet. Het kan nog niet denken. Zijn hele wezen schreeuwt om beschermende armen.

Ook in zijn slaap is een mens of dier zich tot op zekere hoogte bewust van zijn omgeving. Het argument dat het toch 'lekker ligt te slapen' snijdt geen hout.

Veel baby's liggen de hele nacht in een afgezonderd kamertje. Leren ze zichzelf dan tot rust te brengen, erop te vertrouwen dat mama en papa echt wel weer een keer komen? Ook als de ouders urenlang, dagenlang of wekenlang uit beeld zijn? Leren kinderen hun gedrag en behoeften te reguleren, zoals sommige deskundigen beweren?

Iemand die voor onbepaalde tijd in eenzame afzondering heeft verkeerdt, afgesneden van ieder menselijk contact, weet dat zo'n 'prikkelarme ruimte' niet rustgevend is, maar heel stressvol. 'Je vliegt tegen de muren op.'

Je hebt geen notie van wat er in het echte leven gebeurt, bent afgesneden van de realiteit. Je verlangt naar iemand die luistert, die je hieruit haalt of ook maar een troostende arm om je heen slaat. Hoe hard je ook om iemand roept en tegen de deur slaat (zoals een baby kan hoofdbonzen), niemand kijkt naar je om. Je verliest het besef van tijd. Elk uur of zelfs elke minuut kan eeuwig lijken.

Een baby heeft überhaupt geen tijdsbesef. Hij kan niet begrijpen wat er met hem gebeurt. Ook als hij dat op een gegeven moment wel doorheeft, op grond van ervaring en dankzij de groei van zijn hersens, blijft het wachten een bittere en uitzichtloze beproeving. Als je pas zeven maanden bent, betekent een paar uur iets anders dan als je 20, 30 of 40 jaar bent.

Als een baby twee tot drie uur per etmaal huilt, dan wordt dit als normaal beschouwd. Overschrijdt het de magische grens van drie uur per dag, dan is er sprake van een 'huilbaby' en van een erkend probleem.

Volgens *Mijn baby is ontroostbaar* van Gaby Stroecken en Rien Verdult hoeft een gezonde, gelukkige baby maar een half uur tot een uur per etmaal te huilen om zijn noden kenbaar te maken.

“Volgens een enquête onder 3500 ouders via de consultatiebureaus in de provincie ligt nog bijna tien procent van de baby's tijdens het slapen vastgebonden.”

Bron: www.wiegendood.nl – Minder baby's onveilig vastgelegd in bed. (november 2004)

Als reden voor het vastbinden voeren ouders en verzorgers wel aan dat ze bang zijn voor wiegendood en daarom willen voorkomen dat hun baby zich op de buik draait. En als het kind kan kruipen of lopen vrezen ze dat het uit het ledikant zal klauteren. Of ze vrezen dat de baby een afgeplat hoofdje krijgt, gaat duimzuigen of zichzelf in de slaap gaat slaan. Veel ouders of andere verzorgers hebben het liefst dat het kind blijft liggen waar het ligt zonder dat ze er zelf bij hoeven blijven.

Iemand schreef mij onlangs over zijn herinneringen uit de tijd toen hij nog maar een jaar was. Als hij moest slapen en bleef roepen of huilen, werd hij vastgebonden in zijn wieg, zodat zijn ouders hun gang konden gaan. Moeder kon werken en de vader kon